

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Sebast. Izquierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inquisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 3. Quid sit simultas rerum, & quotuplex.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95620)

videbimus. Quod autem dependet ab alio ratione originis, non potest non esse posterius illo. Putarem tamen posse, si esset possibilis origo mutua ob rationem dictam.

28 Ceterum, etsi prioritas originis, & prioritas inconnexionis non mutua adeo sunt similes, id nihilominus apud omnes certum esse debet, prioritatem originis longè strictioris conditionis esse, quam prioritas inconnexionis non mutua; quemadmodum dependentia per originem proprior est dependentia, quam dependentia per connexionem. Quis enim non videat, proprius ab alio dependere, quod ab illo accipit suum esse tanquam à principio influxivo, quam quod cum alio connectitur tanquam cum termino quodam, sine quo non haberet esse. Quamquam enim vinculum connexionis metaphysicè strictius sit, quam coniunctio originis; eo quod sine contradictione non potest esse sine alio, quod metaphysicè cum eo connectitur; cum tamen, quod ab alio est per originem sæpè esse possit sine illo: tamen semper illud est verum, propriori modo dependere vnum ab alio per originem, quam per connexionem. Tum eam prioritatem strictiorem & præstantiorem esse, quæ in propriori dependentiâ fundatur, qualis est prioritas originis comparatione prioritatis inconnexionis non mutua.

29 Ex quo fit, prioritatem originis omnino prævalere; prioritatem verò inconnexionis non mutua prorsus irritari, & evanescere, quoties ambarum fundamenta sibi ex aduerso occurrunt. Si enim A. influat in B; A. quidem prius erit, quam B. prioritate originis; & B. nullatenus dicitur prius esse, quam A., tametsi A. metaphysicè, & non mutuo connectatur cum B., quo iure B. prius esset A. prioritate inconnexionis non mutua, nisi A. influeret in B. Hæc ratione actio prius est termino secundum originem; cum tamen terminus nullatenus sit prior actione; etiamsi actio cum termino metaphysicè connectatur connexionem non mutua. Cuius rei ratio est: quia ex vna parte idem comparatione eiusdem prius, & posterius suapte naturâ concipi nequit, ex alia verò parte independentia non mutua, quam actio habet respectu termini secundum originem vincit dependentiam non mutua, quam habet secundum connexionem respectu eiusdem, ut ea non obstante prius illo dicatur. Similiter, esto A. & B. mutuo connexa sint, non dicentur illo modo simul naturâ ob eam mutuam connexionem: quia influxus, quem A. habet in B. multò melius eiusmodi similitatem absorbet impedit, ut bene vidit Arist. q. seq. referendus.

30 Qualibet autem ex dictis prioritatibus, posterioritatisque naturæ, denominatio, siue relatio quedam est semixtrinfeca subiecto priori, aut posteriori; id est, realiter identificata partim cum ipso, partim cum cæteris fundamentis, unde illa desumitur. Fundamenta autem sunt subiectum dumtaxat, & terminus, quando prioritas, aut posterioritas est immediata; quando autem mediata; cætera insuper entitates, quæ mediant. Unde prioritas, & posterioritas naturæ in suo conceptu reali ista omnia fundamenta inuoluit: formaliter tamen acceptæ relationes quædam rationis suppositiæ sunt; perinde ac similitudo, æqualitas, distinctio, & cætera huiusmodi, iuxta doctrinam vniuersa em traditam *suprà disp. 14 q. 1.* & hæc de prioritatibus naturæ absolutis à tertio.

31 De respectibus autem ad tertium nihil ferre

est, quod addamus præter iam dicta. Ex quibus constat, eas omnes in omni serie reperiri, eiusdemque rationis esse; cum omnes in maiori propinquitate ad tertium consistant; quemadmodum posterioritates consistunt in minori. Unde illæ formaliter relationes quædam rationis suppositiæ sunt; realiter verò ab aggregato fundamentorum, unde sumuntur, sunt indistinctæ, quorum vnum est ipsum subiectum, quod dicitur prius, aut posterius, id est, magis, aut minus propinquum ad tertium, relatè ad quod dicitur talis. Quæ omnia ex dictis, tum in *superioribus*, tum loco citato satis sunt nota. De prioritatibus demum ex accidente, deque quidditate earum nihil est, quod addamus præter dicta. Ex quibus, in quo illæ; tum formaliter, tum realiter consistant, facillè quisque colliget.

QVÆSTIO III.

Quid sit similitas rerum. Et quoniam?

Appello similitatem ob vocabuli inopiam, à conjunctionem, à quâ res habent; siue dicuntur esse simul. Tametsi nomen *similitas* aliud diuersum significet apud Latinos.

Arist. in *lib. Prædicam. cap. 13. de modis similitudinis* assignat modos, quibus aliqua simul esse dicuntur. Primum enim, inquit Philosophus, simul dicuntur simpliciter quidem, & propriissimè ea, quorum generatio in eodem est tempore. Deinde naturâ simul dicit esse quæcumque conuertuntur quidem secundum eius, quod est essendi consequentiam; sed nequaquam alterum alteri causa est, ut sit. Præterea simul naturâ appellat species, quæ ex æquo diuidunt idem genus siue immediatè, siue mediatè; hoc est, quæ æqualiter distant ab eodem genere. Hæc Arist.

Ego verò, ut vniuersalius rem explicem, suppono primò de similitudinibus, perinde ac de prioribus, & posterioribus, siue cum proportionem ad illa philosophandum esse; atque ita dicendum, alia esse simultanea suapte naturâ, alia ex accidente dumtaxat. Deinde alia sunt simultanea similitate absolutâ à tertio; alia similitate respectiua ad tertium. Præterea, alia sunt simultanea se ipsâ; alia verò tantummodò secundum rationem, alia secundum cognitionem, &c.

Secundò suppono, similitatem rerum prioritatis, posterioritatisque earum oppositam esse. Nam, quâ ratione vna res alteri prior est, aut posterior, eadem simul cum illâ esse non potest; nec vice versâ. Unde, quot sunt prioritates, & posterioritates rerum, tot sunt oppositæ similitates necesse est. Ex quo rursus fit, ut similitates rerum intra eandem omnino series considerandæ veniant, & collocandæ, intra quas considerantur, & collocantur oppositæ rerum prioritates, & posterioritates.

Ex quibus dico vniuersè ea in vnaquâque serie, siue ordine simultanea dicenda esse, quæ ad eundem talis serie, siue ordinis pertinent gradum. Erunt autem simultanea suapte naturâ, si ordo ad quem pertinent sit ordo naturæ; ex accidente verò erunt simultanea, si ordo, ad quem pertinent sit ordo accidentis, iuxta diuisionem factam *quæst. 1.* Tum simultanea erunt similitate absolutâ à tertio, quæ

quæ similitudinem habent oppositam prioritati absolutæ à tertio; quæ verò similitudinem habent oppositam prioritati respectivæ ad tertium, & ipsa eorum similitudo ad tertium respectiva erit.

37 Hinc in serie durationis, seu temporis simul naturâ sunt plures quæque durationes eidem mensuræ temporis respondentes. Ex accidente verò sunt simul in serie similiter durationis, seu temporis, plures quæque res per durationes sibi accessorias in eodem tempore existentes. In serie autem originis simul naturâ sunt plures quæque causæ ex æquo influentes, physice in eundem effectum; atque etiam plures quæque effectus ex æquo provenientes physice ab eadem causâ. Ex accidente verò simuleunt in serie originis plura quæque obiecta ex æquo mediâ sui cognitione; atque adeo intentionaliter, siue moraliter ad eundem effectum concurrentes. In serie autem connexionis simul naturâ erunt plura quæque subiecta ex æquo connexa non mutuo cum eodem termino. Necnon plures quæque termini ex æquo terminantes non mutuum connexionem eiusdem subiecti. Ad quod similitudinis genus pertinet, quam habent plures species ex æquo diuidentes idem genus; siue immediatè, siue mediatè, utpote quibus ex æquo est prius genus ipsum prioritate inconnexionis non mutua. Extrema verò mutuo connexa, non quidem, quod ad eundem gradum seriei connexionis pertinent; sed aliunde ab Aristotele, & ab aliis communiter dicuntur esse simul naturâ, nempe: quia mutuo sunt inseparabilia; quæcumque autem ab inuicem separari non possunt, simul naturâ esse censentur. Iam verò ex accidente in serie connexionis simul esse dicuntur, quæcumque ad eundem gradum talis seriei quoquo modo accidentariè tamen spectauerint. Denique in serie dignitatis simul naturâ dicenda veniunt quæcumque æqualem dignitatem, seu perfectionem habent suapte essentia. Ex accidente verò, quæ ab accidentibus superadditis illam habuerint. Et hæc de rerum similitudine absolutâ à tertio. Similitudo verò respectivâ ad tertium, imprimis simul naturâ sunt plures quæque præsentia eidem spatio locali correspondentes; ex accidente verò plures quæque res per superadditas præsentias in eodem spatio locali, siue in eodem loco existentes. Et vniuersim plures quæque res per suam essentiam pertinentes ad eundem gradum cuiuslibet omnino seriei, simul naturâ dicenda veniunt in tali serie, similitudo respectivâ ad tertium; hoc est, æquali ad tale tertium propinquitate. Ex accidente verò, quæ per accidentis superadditum ad eundem gradum spectauerint.

38 Quæ cum ita sint; vniuersaliter factum est, ut quæcumque in eodem tertio coniunguntur, simul in eo esse dicantur; idque, vel per suam naturam, vel per accidentis superadditum; siue tale tertium sit idem locus; siue idem tempus; siue idem status; siue idem subiectum; siue aliud quodvis, in quo plura dici possunt habere esse. Cuius ratio est: quia nullum huiusmodi tertium erit, quod alicuius seriei, seu ordinis aliquem gradum constituere, aut saltem ad aliquem gradum reduci nequeat. Nec solum, quæ ad vnum, eundemque seriei gradum pertinent, simul in eo esse dicuntur; sed etiam interdum, quæ pertinent ad gradus contiguos, siue immediatos: imo nonnunquam, quæ in essendo quoquo modo consortium habent. Ita enim simul esse, siue simul habere esse dici solent, quæ aut se se tangunt, aut contigua, aut coniuncta, aut associata sunt quoquo modo, aut demum quodvis ge-

nus habent consortij in essendo; tamen si modi isti loquendi laxi sint, & improprij.

Porro quævis rerum similitudo denominatio quædam earum est aut semixtrinfeca, aut extrinfeca consistens realiter in aggregato fundamentorum, unde desumitur: formaliter vero in quâdam relatione rationis suppositicia, prout dictum est de prioritate quæst. 2. consentaneè ad vniuersalem doctrinam traditam, tum disp. 12. quæst. 3. tum disp. 14. quæst. 1. quæ ad rem recolenda.

Denique, quomodo aliqua possunt esse simul te ipsâ, tot modis, & aliis pluribus possunt esse simul per rationem, ut de prioribus, & posterioribus dictum est quæst. 2. secundum cognitionem autem simul esse dicuntur, quæ simul dicuntur cognosci: dicuntur autem simul cognosci, propriè loquendo, quæ, vel per vnicam cognitionem, vel per plures simultaneas cognoscuntur. Cognitiones autem tot modis, quot cæteræ res simultaneæ esse possunt. Alio item sensu dicuntur simul cognosci illa, quorum similitudo attingitur ex parte obiecti, quidquid sit de cognitionibus, quibus attingitur, ut de prioribus, & posterioribus ibidem, etiam dictum est.

QVÆSTIO IV.

Virum prioritas naturæ aliquibus in casibus impediatur. Et qua ratione?

Tunc dicitur impediri prioritas naturæ, quando dantur in rebus prædicata ex se sufficientia ad eam fundandam; ab aliis tamen prædicatis interuenientibus enervantur, ne illam fundent. Examinandum ergo suscipimus in præsentia quæst. in quibus id casibus eueniat

Propositio 1.

Prioritas naturæ respectiva ad tertium in nulla serie constante ut minimùm tribus gradibus potest villo modo impediri.

Sitenim series quævis compacta ex A. B. C. ea posita impossibile prorsus erit, ut B. respectu C. non sit prius, quàm A. quia impossibile est, ut B. non sit propinquius ipsi C. quàm A; ut ipsa seriei constructio supponit. Id autem ipsum est, B. respectu C. prius esse, quàm A. ut constat ex superius dictis.

Propositio 2.

Prioritas naturæ absolutâ à tertio in serie durationis non potest villo pacto impediri.

Quia impossibile est, ut dies hodiernus, & quævis duratio ei correspondens, non sit suapte naturâ prior die crastino, & cuius durationi ei correspondenti, ut ex se patet; tantumdemque est de cæteris partibus temporis, & durationibus correspondentibus illis quibus solis prioritas naturæ; conuenit in serie durationis. Nulla enim est, quæ in illo casu possit non esse prior naturâ subsequenter, & posterior antecedentibus, cum omnes sint, quod ad rem attinet, eiusdem rationis, ut etiam patet.